



Remitteringsmapp

Ärende: Förslag till riktlinjer för köhanteringssystem av äldreomsorgens
vård- och omsorgsboenden

Inkom till KF/KS kansli den 19 december 2007

Behandling i övrigt: Kommunstyrelsens Pensionärsråd

För yttrande senast: 2008-02-21

Stadsdelsnämnderna

Facknämnderna

Övriga SLK

Bromma
Enskede-Årsta-Vantör
Farsta
Hägersten/Liljeholmen
Hässelby-Vällingby
Kungsholmen
Norrmalm
Rinkeby-Kista
Skarpnäck
Skärholmen
Spånga-Tensta
Södermalm
Älvsjö
Östermalm



Äldrenämnden

Protokollsutdrag § 7

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2007 -12- 2 0
Dnr:	327 - 5229/2007
Till:	RVL

från äldrenämndens sammanträde tisdagen den 18 december 2007.

Justerat den december 2007

Leif Rönngren

Olle Andretzky

Tjg. ordförande	Leif Rönngren (s)
Ledamöter	Olle Andretzky (m) Birgitta Breile (m) Helen Jäderlund Eckardt (fp) Berit Kruse (s) Lars-Åke Henriksson (s) Margareta Johansson (v) Eivor Karlsson (mp)
Tjänstgörande ersättare	Carina Franke (kd) Kitty Ericsson (m) EvaMargareta Nyhlén (m) Tünde Kovach (m) Henry Holmström (s)
Ersättare	Ralph Svalstedt (m) Catarina Carbell (s) Olle Palmborg (s) Ulla-Liza Blom (s) Ann-Sofi Matthiesen (mp)

Förhinder anmält av Ewa Samuelsson (kd), Birgitta Holm (m), Marie Ljungberg Schött (m), Carolin Ludvigsson (m), Louise Åstrand (m), Norma Aranda de Gutiérrez (s), Diana Wallhager (fp) och Mujde Rashid (v)

Inga-Lill Björck (Kommunal) närvarande som fackrepresentant.

Dessutom var Gunnel Rohlin, Raili Karlsson, Marianne Hedenström, Staffan Halleskog, Annika Jalap Hermanson, Marita Åkersten, Christina Österling, Börje Ferlander och Patric Rylander närvarande.

§ 7

Förslag till riktlinjer för köhanteringssystem av äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden

Ärende

Föreligger ärende dnr: 105-259/2007

Valfrihet kommer att införas i äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden den 1 juli 2008. För att hantera detta pågår ett arbete med att utveckla ett köhanteringssystem där alla vård- och omsorgsboenden inom kundvalssystemet ska ingå. I föreliggande förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden föreslås hur köhanteringssystemet ska vara uppbyggt och hur det ska tillämpas. Förslaget har utformats för att tillgodose såväl den enskildes rätt att välja boende som socialtjänstlagens krav på att gynnande biståndsbeslut ska verkställas inom skälig tid.

Yrkande

Ledamöterna Olle Andretzky m fl (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och som ledamot tjänstgörande ersättaren Carina Franke (kd) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Tjg. ordföranden Leif Rönngren m fl (s), ledamöterna Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) yrkar återremiss av ärendet.

Beslutsgång

Tjg. ordföranden Leif Rönngren (s) ställer förslagen mot varann och finner majoritet för att återremittera ärendet.

Votering begärs varvid återremissyrkandet får 6 röster (Rönngren, Kruse, Henriksson, Holmström, Johansson och Karlsson) medan avgörande får 7 röster (Andretzky, Jäderlund Eckardt, Ericsson, Breile, Nyhlén, Kovach, Franke). Avgörande har således majoritet.

Äldre nämndens beslut

1. Äldre nämnden godkänner äldreförvaltningens förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden
2. Äldre nämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige anta riktlinjer för köhantering inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden

Ledamöterna Olle Andretzky m fl (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och som ledamot tjänstgörande ersättaren Carina Franke (kd) gör därtill ett *särskilt uttalande*:

Med kundval för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen genomförs en av mandatperiodens stora valfrihetsreformer. Den innebär ökade förutsättningar för en individualiserad äldreomsorg med utgångspunkt i respekten för äldre människors integritet och självbestämmande. Äldre ska kunna välja mellan verksamhet i egen regi och fristående utförare samt mellan större och mindre aktörer.

Den föreslagna modellen innebär att stadens vård- och omsorgsboenden tydligare kommer att betraktas som en resurs för alla stadens äldre. Därmed tas ännu ett stort steg bort från den så kallade stadsdelsarresten. Huru efterfrågan förändras kommer att bli styrande för stadens äldreboendeplanering och för enskilda utförares etablering.

Den som inte omedelbart kan beredas plats i önskat boende ska kunna ställa sig i kö och i väntan på ledig plats bo kvar hemma eller tillfälligt flytta in på annat boende. Det bör i detta sammanhang förtydligas att det egna valet är en möjlighet för den enskilde, som aldrig får uppfattas som tvingande.

För att kunna nyttja rätten att välja krävs att äldre och deras anhöriga får tydlig information om vilka erbjudanden som står till buds utifrån deras specifika hjälpbehov. Ett arbete pågår med att utveckla ett informationssystem där uppgifter om de olika vård- och omsorgsboenden som är med i kundvalssystemet finns redovisade. Här kommer även resultat från brukarundersökningar och kvalitetsuppföljningar att offentliggöras. Information om de olika vård- och omsorgsboendena ska kunna ges muntligt, skriftligt och via stadens hemsida. Hjälp ska ges till dem som inte själva kan göra sitt val och inte har anhöriga eller god man som kan vara behjälpliga.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig (s), (v) och (mp) med hänvisning till sitt gemensamma förslag till beslut:

Återremittera ärendet och ge äldreförvaltningen i uppdrag att arbeta in nedanstående synpunkter

De föreslagna riktlinjerna för köhanteringssystemet inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden är ytterligare en pusselbit i den s.k. kundvalsmodellen som redovisas separat, vilket gör att oppositionen och eventuella remissinstanser inte har möjlighet att skapa sig en helhetsbild. Genom att stycka sönder ursprungsärendet om den s.k. kundvalsmodellen i flera ärenden, blir det problematiskt att överblicka hela processen.

Det som är särskilt bekymrande med det föreslagna systemet, är att våra äldres behov inte kommer i första hand, utan istället hur länge man har

stått i kö. Hur detta går hand i hand med valfrihet, är ett mysterium för oss i oppositionen. "Om den enskildes behov är av akut karaktär måste detta lösas på annat sätt" står det; vad som menas med "annat sätt" framgår inte heller. Ett valfrihetssystem måste konstrueras så att det är möjligt att ta hänsyn till individuella behov, något som annars är grundläggande i alla beslut om bistånd, vård och omsorg. Denna uppfattning delar vi med kommunstyrelsens pensionärsråd, som bland annat kräver att behovskriterier ska inarbetas i kösystemet.

Den borgerliga majoriteten säger sig stå för valfrihet och menar att "valfrihet införs i äldreomsorgen den 1 juli 2008". I ljuset av detta är det intressant att man nu föreslår en begränsning av antalet köplatser och därmed erkänner att de vidlyftiga löftena om valfrihet inte var realistiska. Att man dessutom ger de äldre endast tre dagar att tacka ja till ett erbjudande är orimligt, vilket också kommunstyrelsens pensionärsråd påpekar. Om personen i fråga råkar vara borta de dagarna, hos ett barn eller barnbarn exempelvis, går han/hon alltså miste om en plats i ett boende. Är detta valfrihet?

I ärendet framkommer det inte heller hur tjänsterna som köansvariga handläggare ska finansieras; utgår det ytterligare finansiella resurser till stadsdelsnämnderna för denna samordning och för dessa tjänster? Med tanke på den strama budget stadsdelsnämnderna har fått för äldreomsorgen är det inte rimligt att belasta våra biståndshandläggare med ytterligare arbetsuppgifter.

Vidare har majoriteten inte redovisat för hur de tekniska möjligheterna för detta system ska se ut. Hur ska detta system implementeras och fungera i praktiken? Den borgerliga majoriteten nämner inte heller hur man har planerat att hantera tomställda platser, hur ska detta problem lösas i köhanteringssystemet?

Införande av ett brukarvalssystem för äldreboenden är en stor förändring i stadens verksamhet, och riktlinjerna för köhanteringssystemet utgör en central aspekt i denna förändring. Därför anser vi att alla stadsdelsnämnder och övriga remissinstanser ska få möjlighet att uttala sig om dessa riktlinjer, innan man fattar beslut om dem. KPR:s synpunkter i frågan är också viktiga att beakta, exempelvis frågan om införandet av en närhetsprincip i köhanteringen. Vi anser att riktlinjerna måste ses över ytterligare innan ett slutgiltigt beslut tas, detta då många frågor väcks utifrån den beredning som gjorts hitintills.

Att vidare inte inkludera servicehus i detta system är märkligt, då det snarare är äldre som bor på servicehus som har orken att se över boendevalternativ och sedermera ställa sig i kö. De äldre som har valmöjligheten att välja boende enligt dessa riktlinjer och ställa sig i kö till vård- och omsorgsboende, är framförallt de äldre som är i livets slutskede. Vi är oroliga att de inte kommer orka med den byråkrati den borgerliga majoriteten presenterar genom kundvalsmodellen. Detta visar tydligt på en oförståelse för de äldres faktiska situation.

Tyvärr fullföljer den borgerliga majoriteten en ordning som innebär att stora principärenden forceras fram samtidigt som viktiga områden hänvisas till en lägre beslutsnivå. I ärendet om kundvalsmodellen besvarades exempelvis inte våra frågor om utformningen av just kösystemet och kriterier för köande utan det hänvisades till en utredning i äldre nämnden. Detta ärende har nu slutligen kommit upp, men den borgerliga majoritetens sätt att hantera dessa viktiga ärenden inom äldreomsorgen är anmärkningsvärt.

En hög grad av delaktighet och självbestämmande för den äldre, är valfrihet för oss. Vi har alltid varit positiva till möjligheten att få välja mellan olika boenden. Valfrihet kan skapas inom ramen för dagens system utan en central ramupphandling och utan en dogmatisk utförsäljning av kommunala vård- och omsorgsboenden. Att centralisera och privatisera äldreomsorgen är inte lösningen på problemen i äldreomsorgen.

Slutligen vill vi framhålla att vi är positiva till tydliga riktlinjer för ett köhanteringssystem inom äldreomsorgen, men riktlinjerna måste vara genomarbetade och anpassade efter de äldres behov. Vi efterlyser en återkoppling till äldre nämnden där en uppföljning görs för att bland annat undersöka om brister finns i systemet.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet

Göran Edenberg
nämndsekreterare



Handläggare: Marita Åkersten
Telefon: 08- 508 36 215

Till
Äldrenämnden

Förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden

Äldreförvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige anta riktlinjer för köhantering inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden

Gunnel Rohlin
Direktör

Raili Karlsson
enhetschef

Sammanfattning

Valfrihet kommer att införas i äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden den 1 juli 2008. För att hantera detta pågår ett arbete med att utveckla ett köhanteringssystem där alla vård- och omsorgsboenden inom kundvalssystemet ska ingå. I föreliggande förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden föreslås hur köhanteringssystemet ska vara uppbyggt och hur det ska tillämpas. Förslaget har utformats för att tillgodose såväl den enskildes rätt att välja boende som socialtjänstlagens krav på att gynnande biståndsbeslut ska verkställas inom skälig tid.

Äldreförvaltningen föreslår att det ska finnas en köansvarig handläggare i varje stadsdelsnämnd. Denne administrerar köerna till samtliga boenden som finns inom stadsdelsnämndens geografiska område. Dessutom kommer varje stadsdelsnämnd att ansvara för köerna till ett antal privata boenden som ligger utanför det geografiska området. Varje boende har en eller flera köer beroende på vilka olika inriktningar som finns på boendet. Äldreförvaltningen föreslår i riktlinjerna att lediga lägenheter/platser ska förmedlas enbart efter kötid. Vidare föreslås att antalet personer som kan stå i kö till ett boende begränsas efter

boendets storlek. Detta för att öka sannolikheten att den enskildes önskemål kan komma att tillgodoses inom överskådlig tid.

Den enskilde föreslås kunna stå i tre olika köer samtidigt. Den enskilde behöver inte göra någon prioritering av sina val och har alltid möjlighet att ändra sitt val av boende i efterhand om han/hon ändrat sig. Om det inte genast finns en ledig lägenhet att tillgå på något av de boenden den enskilde valt ska den enskilde alltid erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Även om den enskilde accepterar det alternativa boende som erbjuds kan han/hon välja att stå kvar i kö till valt boende/valda boenden. Om den enskilde valt att vänta på önskat boende men inte kunnat erbjudas en lägenhet inom två månader ska han/hon återigen erbjudas ett annat alternativ. Detta för att beslutet om särskilt boende ska kunna verkställas inom skälig tid. I riktlinjerna betonas särskilt vikten av att det sker en fullgod dokumentation av handläggningen i varje ärende.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldreförvaltningen i samråd med juridiska avdelningen, stadsledningskontoret. I arbetsgruppen har en representant från Norrmalms stadsdelsförvaltning ingått. Äldrenämndens handikappråd och kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 6 december 2007. Ärendet har behandlats i Cesam den 11 december 2007.

Bakgrund

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 5 november 2007 införs valfrihet inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden (exklusive servicehus, korttidsvård, avlastning, växelvård) fr.o.m. 1 juli 2008. Valfrihetssystemet innebär att den enskilde som beviljats vård- och omsorgsboende ska kunna välja var han/hon vill bo. Valet gäller alla vård- och omsorgsboenden som ingår i kundvalet dvs. stadens egna boenden och privata boenden, inom staden och i övriga länet, som staden efter upphandling tecknat avtal med. Den enskilde som har ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende har också möjlighet att ställa sig i kö till önskat boende i väntan på ledig plats. Detta måste ske med beaktande av gällande lagstiftning. Valfriheten gäller vård- och omsorgsboende i enlighet med biståndsbeslutet. Detta innebär t.ex. att om behovet avser en speciell kompetens eller omsorg så begränsas valmöjligheten till de vårdgivare som erbjuder detta.

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att utarbeta direktiv och riktlinjer för kundvalssystemet. För att möjliggöra valfrihet i vård- och omsorgsboenden måste ett köhanteringssystem utvecklas som kan hantera alla lediga platser på de vård- och omsorgsboenden som ingår i kundvalssystemet. Arbetet med att utveckla ett köhanteringssystem bedrivs inom äldreförvaltningen i samarbete med stadsledningskontoret. Den tekniska lösningen av köhanteringssystemet är inte klar ännu. Mycket talar dock för en utveckling av det befintliga köhanteringssystem som idag finns för servicehus i stadens ärendehanteringssystem, Paraplysystemet. De föreslagna riktlinjerna beskriver hur köhanteringssystemet föreslås vara uppbyggt och hur det ska tillämpas.

Socialtjänstlagen

Enligt socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. 5 § är kommunerna skyldiga att inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre personer som behöver särskilt stöd. Biståndsbeslut om särskilt boende fattas enligt 4 kap. 1 § eller 2 kap. 3 § SoL.

Kommunerna är också skyldiga att verkställa gynnande beslut inom skälig tid. Sedan 1 juli 2006 är kommunerna skyldiga att anmäla beslut som inte verkställts inom tre månader från beslut samt beslut där verkställighet avbrutits och inte återupptagits inom tre månader till länsstyrelsen och stadens revisorer, 16 kap. 6 f-h §, SoL. I Stockholms stad åligger detta ansvar respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna ska också till kommunfullmäktige kvartalsvis redovisa en statistiksammanställning av ej verkställda beslut enligt ovan.

En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL som någon är berättigad till enligt beslut av kommunen, kan åläggas att betala särskild avgift. Detsamma gäller om kommunen inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller biståndet efter det att verkställighet avbrutits. Beslut om sanktionsavgift fattas av domstol (länsrätten) efter anmälan från länsstyrelsen. Vad som är skälig tid avgörs av domstolen från fall till fall. Tidsgränsen om tre månader för anmälan är inte av avgörande betydelse för denna bedömning. Sanktionsavgiften ska enbart kunna sättas ned eller bortfalla om synnerliga skäl föreligger. Ett exempel som anges i propositionen (prop. 2005/06:115) är när den enskilde fått ett godtagbart erbjudande om bostad som han eller hon tackat nej till.

Förvaltningens förslag

Valfrihetssystemet kommer att innebära att det finns ett stort antal boenden att välja mellan vilket ökar sannolikheten för att alla ska få sina behov tillgodosedda inom skälig tid. Det är dock möjligt att vissa boenden kommer att ha en större efterfrågan än vad som går att tillgodose, vilket kan medföra längre kötider än önskvärt. Även om den enskilde själv väljer att vänta på det boende han/hon önskar finns en risk att kommunen kan åläggas en sanktionsavgift om biståndsbeslutet inte verkställts inom skälig tid.

Äldreförvaltningens förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden har utformats för att tillgodose såväl den enskildes rätt att välja boende som socialtjänstlagens krav på att gynnande biståndsbeslut ska verkställas inom skälig tid. Äldreförvaltningen vill särskilt understryka vikten av att det sker en fullgod dokumentation av alla åtgärder som vidtas i varje enskilt ärende. Detta för att stadsdelsnämnden ska kunna verifiera att handläggningen av ärendet skett i enlighet med de krav som lagstiftningen ställer.

Information till den enskilde

I de föreslagna riktlinjerna betonas vikten av att den enskilde får en fullgod information om rätten att välja vård- och omsorgsboende och möjligheten att ställa sig i kö till önskat boende. Vidare innebär riktlinjerna att vissa ändringar görs i Paraplysystemets mallar för biståndsbeslut genom att ett följebrev ska bifogas biståndsbeslutet. I mallen till följebre-

vet ska finnas information om stadens valfrihetssystem och hur köhanteringssystemet fungerar. Vidare ska bl.a. framgå vilken plats den enskilde har i respektive kö i det fall den enskildes val inte kan tillgodoses omedelbart.

Köhanteringssystemet

Det förslag till köhanteringssystem som är under utveckling bygger på att det finns en köansvarig handläggare i varje stadsdelsnämnd. Denne administrerar köerna till samtliga boenden som finns inom stadsdelsnämndens geografiska område. Dessutom kommer varje stadsdelsnämnd att ansvara för köerna till ett antal privata boenden som ligger utanför det geografiska området. Fördelningen kommer att vara densamma som den fördelning som görs när det gäller uppföljningsansvaret av privata boenden. Respektive utförare ska kontakta köansvarig handläggare när det finns en ledig lägenhet/plats att erbjuda. Den köansvariga handläggaren förmedlar lägenheter/platser till alla sökande, oavsett stadsdeltillhörighet, vilket kommer att ställa krav på en ökad samverkan mellan stadsdelsnämnderna.

Äldreförvaltningen föreslår att lediga lägenheter/platser ska förmedlas efter kötid. Det finns ingen möjlighet för biståndshandläggaren att prioritera någon enskild förbi en kö. Detta för att säkerställa rätts säkerheten och att alla ska behandlas lika oavsett var i staden man bor. Utgångspunkten är att alla som beviljats ett bistånd i form av vård- och omsorgsboende också har ett faktiskt behov av detta. Om den enskildes behov är av akut karaktär måste detta lösas på annat sätt.

Kö till respektive vård- och omsorgsboende

Det planerade köhanteringssystemet innebär att varje boende har en egen kö. Ett boende kan ha flera köer beroende på vilka olika inriktningar som finns på boendet. Förslaget till riktlinjer innebär att antalet personer som kan stå i kö till ett boende begränsas efter boendets storlek. Förslaget är att ett boende som har nio platser kan ha nio personer i kö, ett boende med 90 platser kan ha 90 personer i kö, osv.

Skälet till att begränsa antalet platser i varje kö är att öka sannolikheten att den enskildes önskemål faktiskt kan komma att tillgodoses inom överskådlig tid. Under 2006 var den genomsnittliga boendetiden på gruppboenden ca 1,5 år. Detta innebär att till ett mindre gruppboende med 8-9 platser kan det bli en förhållandevis lång kötid. Genom att begränsa kön minskar risken för att den enskilde ställs i kö till ett boende som han/hon med största sannolikhet aldrig kommer att erbjudas lägenhet/plats till.

I riktlinjerna föreslås att den enskilde ska kunna stå i tre köer samtidigt. Den enskilde behöver inte göra någon prioritering av sina val och har alltid möjlighet att ändra sitt val av boende i efterhand om han/hon ändrat sig. Förslaget görs med bakgrund mot att utföraren får ersättning i sju dagar för en tom plats och att varje person som får ett erbjudande har tre dagar på sig att lämna besked. För att förmedlingen av lediga lägenheter/platser ska ske så snabbt som möjligt är det viktigt att minska risken för att ett erbjudande måste gå till flera personer.

Erbjudande om alternativt likvärdigt boende

I riktlinjerna anges att om det inte genast finns en ledig lägenhet att tillgå på något av de boenden den enskilde valt ska den enskilde alltid erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Även om den enskilde accepterar det alternativa boende som erbjuds kan han/hon välja att stå kvar i kö till valt boende/ valda boenden. Den enskilde har också alltid möjlighet att byta kö i efterhand.

Om den enskilde valt att vänta på önskat boende men inte kunnat erbjudas en lägenhet inom två månader ska han/hon återigen erbjudas ett annat boende. Detta för att beslutet om särskilt boende ska följas upp och kunna verkställas inom skälig tid. Den enskilde kan dock fortsätta att köa till önskat boende även om han/hon accepterar det alternativa boende som erbjuds. Den som redan bor på ett vård- och omsorgsboende men står i kö till annat boende/andra boenden har rätt att stå kvar kön så länge han/hon önskar.

Ansökan från enskild som vistas på sjukhus eller korttidsvård

I de föreslagna riktlinjerna förtydligas att den enskilde inte kan välja att stanna kvar på sjukhus eller korttidsboende i väntan på ett erbjudande till valt boende. Om den enskilde som befinner sig på sjukhus eller korttidsvård inte genast kan erbjudas lägenhet/plats på det boende han/hon valt ska det erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Även om den enskilde accepterar det alternativa boende som erbjuds kan han/hon välja att stå kvar i kö till valt boende/valda boenden.

Om den enskilde tackar nej till erbjudande om lägenhet plats

I riktlinjerna föreslås att om den enskilde tackar nej till ett erbjudande i ett boende som han/hon valt att stå i kö till förlorar han/hon sin plats i den aktuella kön men står kvar i eventuella andra köer. Den enskilde har dock möjlighet att på nytt ställa sig i kö till det boende han/hon tackat nej till eller välja att ställa sig i kö till ett annat boende.

Enligt lagstiftningen kan ett beslut om bifall till bistånd som inte verkställts endast avslutas om den enskilde själv återtar sin ansökan. Att den enskilde tackar nej till erbjudanden om boende är inte ett skäl för att avsluta ärendet. Det finns därför ingen begränsning av hur många gånger en person kan tacka nej till ett erbjudande om vård- och omsorgsboende. Så länge ett beslut inte är verkställt och den enskildes ansökan fortfarande gäller, ska den enskilde kontinuerligt kontaktas och minst varannan månad erbjudas ett alternativt boende. Den enskilde ska också alltid informeras om hur lång kötiden bedöms vara till det boende/de boenden den enskilde valt. I riktlinjerna förtydligas vikten av att varje kontakt med den enskilde måste dokumenteras och att det tydligt ska framgå vilket boende den enskilde erbjudits och om det motsvarar den enskildes behov av vård och omsorg.

Bilaga

Förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden, Dnr 105-259/2007.



ÄLDREFÖRVALTNINGEN

DNR 105-259/2007
SID 1 (6)
2007-11-26

Handläggare: Marita Åkersten
Telefon: 08- 508 36 215

Riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och om- sorgsboenden

Innehållsförteckning

1. Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden	3
2. Lagstiftning	3
2.1 Biståndsbeslut om särskilt boende	3
2.2 Ej verkställda beslut	3
2.3 Sanktionsavgift	3
2.4 Parbogaranti	4
3. Beslut om vård- och omsorgsboende	4
3.1 Information till den enskilde	4
3.2 Biståndsbeslut	4
3.3 Vårdbehovsmätning	4
4. Köhanteringssystemet	5
4.1 Registrering av önskat boende	5
4.2 Ansökan från enskild som vistas på sjukhus eller korttidsvård	5
4.3 Erbjudande om annat boende efter två månaders kötid	5
4.4 Om den enskilde tackar nej till erbjudande om lägenhet/plats	5
4.5 Förmedling av lediga lägenheter/platser	6
4.6 Besked från enskilde	6
4.7 Inflyttning	6

1. Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden

Från och med 1 juli 2008 gäller valfrihet inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden (exklusive servicehus, korttidsvård, avlastning, växelvård samt profilboenden) i Stockholm stad. Valfrihetssystemet innebär att den enskilde som beviljats vård- och omsorgsboende ska kunna välja var han/hon vill bo. Valet gäller alla vård- och omsorgsboenden som ingår i kundvalet dvs. stadens egna boenden och privata boenden, inom staden och i övriga länet, som staden efter upphandling tecknat avtal med. Den enskilde som har ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende har också möjlighet att ställa sig i kö till önskat boende i väntan på ledig plats.

Valfriheten gäller vård- och omsorgsboende i enlighet med biståndsbeslut. Detta innebär t.ex. att om behovet avser en speciell kompetens eller omsorg så begränsas valmöjligheten till de vårdgivare som erbjuder detta. Valfriheten påverkar inte kvarboendep principen som innebär att den enskilde ska kunna bo kvar på boendet till livets slut.

För att möjliggöra valfrihet i vård- och omsorgsboenden finns ett köhanteringssystem där alla vård- och omsorgsboenden inom kundvalet ingår. Riktlinjerna för valfrihetssystemet anger vilka regler som gäller för köhanteringssystemet med beaktande av gällande lagstiftning.

2. Lagstiftning

2.1 Biståndsbeslut om särskilt boende

Kommunen ska enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd, 5 kap. 5 § SoL. Biståndsbeslut om särskilt boende fattas enligt 4 kap. 1 § eller 2 kap. 3 § SoL.

2.2 Ej verkställda beslut

Sedan 1 juli 2006 är kommunerna skyldiga att anmäla beslut som inte verkställts inom tre månader från beslut samt beslut där verkställighet avbrutits och inte återupptagits inom tre månader till länsstyrelsen och stadens revisorer, 16 kap. 6 f-h §, SoL. I Stockholms stad åligger detta ansvar respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna ska också till kommunfullmäktige kvartalsvis redovisa en statistik sammanställning av ej verkställda beslut enligt ovan.

2.3 Sanktionsavgift

En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL som någon är berättigad till enligt beslut av kommunen kan åläggas att betala särskild avgift. Detsamma gäller om kommunen inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller biståndet efter det att verkställighet avbrutits. Beslut om sanktionsavgift fattas av domstol (länsrätten) efter anmälan från länsstyrelsen. Vad som är skälig tid avgörs av domstolen från fall till fall.

fall. Tidsgränsen om tre månader för anmälan är inte av avgörande betydelse för denna bedömning.

2.4 Parbogaranti

Makar/registrerade partners/sambor som beviljas boende i särskilt boende, ska med skälig levnadsnivå förstås att båda bereds plats i samma boende, om de begär det (SFS 2006:287). Bestämmelsen gäller inte i de fall endast den ena maken har behov av särskilt boende.

3. Beslut om vård- och omsorgsboende

Ett beslut om vård- och omsorgsboende ska föregås av en ansökan från den enskilde eller dennes ombud samt av en behovsutredning, se riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen (Dnr 105-93/2007) samt riktlinjer för handläggning och dokumentation inom socialtjänsten (Dnr 410-1108/2001).

3.1 Information till den enskilde

I samband med att den enskilde beviljas bistånd i form av vård- och omsorgsboende ska biståndshandläggaren informera om rätten att välja boende och möjligheten att ställa sig i kö till önskat boende. Biståndshandläggaren ska vara den enskilde behjälplig med den information som krävs för att den enskilde ska kunna göra ett aktivt val av boende. Biståndshandläggaren ska kunna lämna skriftlig information om de boenden som kan vara aktuella för den enskilde samt vilka regler som gäller för stadens valfrihetssystem inom vård- och omsorgsboenden. Den enskilde ska även informeras om att information om alla boenden inom valfrihetssystemet också finns att tillgå på Stockholms stads hemsida.

3.2 Biståndsbeslut

I biståndsbeslutet ska framgå att den enskilde beviljas bifall till ansökan om vård- och omsorgsboende samt vilken form av vård- och omsorgsboende den enskilde bedöms vara i behov av.

I det följebrev som bifogas biståndsbeslutet ska framgå vilket boende/vilka boenden den enskilt valt att ställa sig i kö till, i det fall den enskildes val inte kan tillgodoses omedelbart. Vidare ska framgå vilken plats den enskilde har i respektive kö. Om det inte går att ställa den enskilde i kö till önskat boende på grund av att kön är full ska detta anges i följebrevet.

3.3 Vårdbehovsmätning

I samband med att den enskilde beviljats ett särskilt boende ska biståndshandläggaren göra en vårdbehovsmätning för att fastställa ersättning till utföraren, se rutiner för vårdbehovsmätning (Dnr 105-270/2007).

4. Köhanteringssystemet

4.1 Registrering av önskat boende

När den enskilde valt boende registrerar biståndshandläggaren detta i köhanteringssystemet i Paraplysystemet. Antalet personer som kan stå i kö samtidigt till ett boende är begränsat beroende på boendets storlek. Den enskilde kan stå i kö till tre olika boenden samtidigt.

Om det inte genast finns en ledig lägenhet att tillgå på något av de boenden den enskilde valt ska den enskilde alltid erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Även om den enskilde accepterar det alternativa boende som erbjuds kan han/hon välja att stå kvar i kö till valt boende/valda boenden. Den enskilde har också alltid möjlighet att byta kö i efterhand.

4.2 Ansökan från enskild som vistas på sjukhus eller korttidsvård

Den enskilde som befinner sig på sjukhus eller korttidsvård och inte genast kan erbjudas lägenhet/plats på valt boende ska erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Även om den enskilde accepterar det alternativa boende som erbjuds kan han/hon välja att stå kvar i kö till valt boende/valda boenden. Den enskilde kan dock inte välja att vänta på valt boende på sjukhus eller på korttidsboendet.

4.3 Erbjudande om annat boende efter två månaders kötid

Om den enskilde valt att vänta på önskat boende men inte kunnat erbjudas en lägenhet inom två månader ska han/hon återigen erbjudas ett annat boende. Detta för att beslutet om särskilt boende ska följas upp och kunna verkställas inom skälig tid. Den enskilde kan dock fortsätta att köa till önskat boende även om han/hon accepterar det alternativa boende som erbjuds. Den som redan bor på ett vård- och omsorgsboende men står i kö till annat boende/andra boenden har rätt att stå kvar i kön så länge han/hon önskar.

4.4 Om den enskilde tackar nej till erbjudande om lägenhet/plats

Om den enskilde tackar nej till ett erbjudande om boende ska detta dokumenteras i den enskildes akt. Av dokumentationen ska framgå vilket boende den enskilde erbjudits, om det erbjudna boendet motsvarar den enskildes behov av vård och omsorg och skälet till att den enskilde tackat nej. Det ska också dokumenteras att den enskilde har informerats om aktuell kötid till önskat boende/boendena. Vidare ska det av dokumentationen framgå hur den enskildes behov av vård och omsorg tillgodoses under tiden beslutet om vård- och omsorgsboende inte verkställts.

I de fall den enskilde tackar nej till ett erbjudande i ett boende som han/hon valt att stå i kö till förlorar han/hon sin plats i den aktuella kön men står kvar i eventuella andra köer. Den enskilde har dock möjlighet att på nytt ställa sig i kö till det boende han/hon tackat nej till eller välja att ställa sig i kö till ett annat boende.

Ett beslut om bifall till vård- och omsorgsboende som inte verkställts kan endast avslutas om den enskilde själv återtar sin ansökan. Att den enskilde tackar nej till erbjudanden om boende är inte ett skäl för att avsluta ärendet. Så länge beslutet inte är verkställt och den enskildes ansökan fortfarande gäller, ska den enskilde kontinuerligt kontaktas och minst varannan månad erbjudas ett alternativt boende. Varje erbjudande som den enskilde får ska dokumenteras enligt ovan.

4.5 Förmedling av lediga lägenheter/platser

Lediga lägenheter/platser förmedlas efter kötid. Det finns ingen möjlighet för biståndshandläggaren att prioritera någon enskild förbi en kö. Om den enskildes behov är av akut karaktär måste detta lösas på annat sätt.

Köansvarig handläggare på stadsdelsförvaltningen ansvarar för köer till boenden inom stadsdelsnämndens geografiska område samt för de privata boenden som stadsdelsförvaltningen tilldelats att ansvara för. När en utförare meddelat att de har en ledig plats är det köansvarig som kontaktar den person som står först i kön, oavsett stadsdelstillhörighet. Köansvarig handläggare ska informera ansvarig biståndshandläggare att den enskilde fått erbjudande.

4.6 Besked från enskilde

Den enskilde ska inom tre dagar lämna besked till köansvarig handläggare om han/hon accepterar erbjuden lägenhet/plats. Om den enskilde tackar ja till erbjudandet meddelar köansvarig handläggare den aktuella utföraren. Köansvarig informerar också ansvarig biståndshandläggare som skickar en beställning till utföraren. Hyreskontrakt ska skrivas senast inom 4 dagar från att den enskilde fått erbjudandet. Dag 1 utgör den dag den enskilde fått erbjudandet. Den enskilde skriver hyreskontrakt med utföraren alt. stadsdelsförvaltningen. Hyra debiteras från och med inflyttningsdatum eller senast från och med den dag föregående hyreskontrakt upphör.

Om den enskilde tackar nej till erbjudandet meddelar köansvarig handläggare ansvarig biståndshandläggare som dokumenterar detta i den enskildes akt, se avsnitt 4.4. Köansvarig handläggare kontaktar nästa person i kön som erbjuds den lediga lägenheten/platsen.

4.7 Inflyttning

Under förutsättning att lägenheten är inflyttningsklar bör inflyttning ske inom sju kalenderdagar från det att den enskilde tackat ja till erbjudandet.